

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ В ДЕЙСТВИЕ“

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Законът за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) и подзаконовите актове създават условия и подкрепа за творчески работещите училища и учители за реализиране на иновативни дейности в училищата и утвърждаване на училища със статут „иновативно училище“.

С Решение № 391 от 17.07.2017 г. на Министерския съвет на Република България за учебната 2017/2018 година е приет Списък със 184 иновативни училища. За учебната 2018/2019 година списъкът включва 290 училища, за учебната 2019/2020 година – 395, а за 2020/2021 година включените в Списъка училища вече са 504. Увеличава се интересът на българските училища, които постигат подобряване на качеството на образованието чрез въведените иновативни елементи по отношение на организацията и съдържанието на обучението, чрез приложените нови методи на преподаване; разработените по нов начин учебно съдържание, учебни програми и учебни планове или организирани по нов начин управление, обучение и образователна среда.

Иновативните училища извършват целенасочена, планирана и контролирана промяна чрез въвеждане на иновативни практики, с които се решават организационни и съдържателни проблеми в образователния процес. Въвеждането и обмяната на иновации в образованието са възможност за изграждане на модерни училища, в които учениците могат да подобряват образователните си резултати, мотивацията си за учене, участието си в училищния живот и да развият креативното си мислене, различни компетентности и емоционална интелигентност чрез иновативни образователни процеси, методи на преподаване, училищно лидерство, нови учебни стратегии и др.

Политиката на Министерството на образованието и науката е свързана със създаване на условия и подкрепа за развиване култура за създаване и прилагане на иновации във всички сфери на училищния живот във всички училища, вкл. и създаването на професионални общности в училищата и между училищата, в които учители от различни области на знанието обединяват усилия и време за постигане на общи цели и мултиплициране на добрите иновационни практики.

За реализацията на тази цел е необходимо да се стимулира изграждане на връзки, обмен и мрежи между иновативните училища, както и с останалите училища в страната, които имат готовност да създават и прилагат иновации, наличието на информационна платформа и реализиране на мобилност за иновации и добри практики.

Срок на програмата: от 01.09.2021 г. до 31.08.2022 г.

Общ бюджет на програмата: до 2 000 000 лв.

МОДУЛИ:

МОДУЛ 1: Мобилност за популяризиране и мултиплициране на добри иновации между училищата“

Модул 1.1. „Мобилност за популяризиране и мултиплициране на добри иновации между иновативни училища, публични изяви и продукти представлящи обмена на иновации“ – до 1 113 000 лв., включваща до 300 училища, и до 2400 ученици и учители.

Модул 1.2. „Мобилност за популяризиране и мултиплициране на добри иновации на училища, които не са в Списъка на иновативните училища, но са включени в програмата – до 780 000 лв., включваща до 300 училища и до 2400 ученици и учители.

Модул 1.2.1. „Участие в мобилност за популяризиране и мултиплициране на добри иновации на българските средни училища в Прага и в Братислава в размер на 3600 лв. за всяко от посочените училища - общо 7200 лв.

МОДУЛ 2: Форуми за иновации в образованието

2.1. Регионални форуми

Конференции, методически срещи, дискусии, работни семинари за иновации в образованието, организирани на регионален принцип – до 8 форума с индикативен брой до 1200 участници педагогически специалисти и ученици - 30 000 лв.

2.2. Национални форуми

Конференции за популяризиране на иновациите в образованието, в училищата, в страната с участие на педагогически специалисти, ученици, представители на висши училища и научни институти, регионални управления на образованието и др. – до 3 форума с индикативен брой до 1200 участници - 20 000 лв.

МОДУЛ 3: „Създаване на условия за иновации в образованието“

3.1 Администриране и актуализиране на уеб-базирана платформа за дейностите по програмата – до 25 000 лв.

3.2. Мониторинг от МОН и РУО по изпълнение на програмата и дейностите по координация и съдействие за организиране и провеждане на форумите за образователни иновации – до 5000 лв.

3.3. Дейност от МОН по публичност и информиране относно програмата – до 9000 лв.

3.4. Научноизследователски анализ на резултатите от реализираните иновации и обмен на иновации между училищата - до 10 800 лв.

2. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

2.1. Обща цел

Пряка и целенасочена подкрепа за създаване на култура на иновациите в училищата в страната, за креативно мислене, нововъведения в полза на развитието и постиженията на учениците, като се създават условия на педагогическите специалисти да анализират, да експериментират чрез пряк обмен, популяризиране и мултиплициране на своите иновативни практики и продукти.

Осигуряване на подкрепа за мотивирано разширяване и устойчивост на училищните иновации чрез училищна мобилност, форуми, уеб-базираната платформа и създаване на мрежа на иновативните училища.

2.2. Конкретни (специфични) цели

2.2.1. Създаване на мрежа от иновативни училища според вида на прилаганата иновация, общите цели и задачи.

2.2.2. Създаване на работещи връзки между училища, вписани в Списъка на иновативните училища и училища, които имат сходни предизвикателства, решения и идеи за промяна. По-активно включване на учениците в иновативните процеси.

2.2.3. Създаване на иновативно пространство между училища в партньорство с общи цели, възможности и желание за обмен на нововъведения.

2.2.4. Създаване на условия за мултиплициране и партньорство за иновации и добри педагогически практики:

2.2.4.1. Актуализиране на уеб базираната платформа за обмяна на информация.

2.2.4.2. Администриране на уеб базирана платформа за подпомагане изграждането на мрежата на иновативни училища и училища, търсещи и прилагащи иновативни практики.

2.2.5. Информираност и публичност за провеждащите се иновации в българските училища.

2.2.6. Научен анализ на иновациите в училищното образование.

3. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ И ИНДИКАТИВНИ ПАРАМЕТРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Осъществена мобилност на иновативни училища и училища, разработващи иновации: до 600 училища и до 4800 ученици и учители.
2. Провеждане на публични изяви за представяне на иновативната училищна дейност при партниране на местно ниво - до 600.
3. Организиране и провеждане на регионални форуми за обмен на образователни иновации.
4. Организиране и провеждане на национални форуми за популяризиране на иновативните практики в училищата.
5. Администриране и допълване на веб-базирана платформа за информация, регистрация, координация, мониторинг и отчитане на дейностите по изпълнение на програмата.
6. Анализ на резултатите за изпълнението на програмата.

4. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Държавните, общинските и частните училища от системата на училищното образование в Република България, Българското средно училище „Христо Ботев“, град Братислава, Република Словакия и Българското средно училище „Д-р Петър Берон“, град Прага, Чешка република.

5. БЕНЕФИЦИЕНТИ

Бенефициенти по програмата са:

- Училищата на територията на Република България, Българското средно училище в гр. Прага и Българското средно училище в гр. Братислава, по Списък, утвърден от министъра на образованието и науката.
- Висши училища, научни институти.
- МОН и РУО.

6. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

Модул 1 . „Мобилност за популяризиране и мултиплициране на добри иновации“

Обмен на иновационни практики (мобилности) – споделяне на опит на място между училищата.

Иновативните училища извършат двустранно сътрудничество за обмен на иновационни практики помежду си, като създават връзка чрез веб базирана платформа и реализират взаимни посещения на място в другото училище на общо 8 участници, в т.ч.

учители и ученици за период до 4 (четири) дни с 3 (три) нощувки (иновативно с иновативно училище).

Училищата, които не са в Списъка на иновативните училища, избират чрез веб-базирана платформа за сътрудничество по едно иновативно училище за посещение на място с общо 8 участници, в т.ч. ученици и учители за период до 4 (четири) дни с 3 (три) нощувки.

1.1. Иновативните училища избират помежду си партньор за сътрудничество и обмяна на иновации от Списъка на иновативните училища в веб-базирана платформа на програмата и сключват договор по образец за сътрудничество с него. Възможен е само един договор за сътрудничество между две иновативни училища.

1.2. Училищата, които не са вписани в Списъка на иновативните училища, избират от веб базираната платформа иновативно училище. При наличие на повече от едно училище кандидат за партньорство иновативното училище сключва договор за сътрудничество с избрано от него училище. Иновативното училище може да партнира само с едно училище, което не е вписано в Списъка на иновативните училища, заявило интерес към съответната иновация в веб базирана платформа. Програмата за мобилността се определя от училищата партньори.

В договорите за сътрудничество по т. 1.1. и т. 1.2. директорите посочват и мотивират възможността за приложимост на иновацията, дейностите по обмен и начина на извършването му, продължителността, времето и мястото на посещението, участниците, планираните публични изяви и/или резултатите от сътрудничеството и др.

1.3. Сътрудничеството между училищата е насочено в областите на дейност на иновативните училища и е с приоритет приложимостта на иновацията/иновациите в училището, което не е вписано в Списъка на иновативните училища, спрямо определените области:

- разработени и въведени иновативни елементи по отношение на организацията и/или съдържанието на обучението;
- организирани по нов или усъвършенстван начин управление, обучение и образователна среда;
- използвани нови методи на преподаване;
- разработени по нов начин учебно съдържание, учебни програми и учебни планове.

1.4. Реализирането на мобилността за обмен на иновации между училищата е в зависимост от вида на иновацията и целите на сътрудничеството:

- училищата да демонстрират пряко иновациите на място в двете училища – партньори и да включват всички участници в иновативните процеси по подходящ начин;

- иновативните процеси и продукти да бъдат представяни в своето пряко приложение в училищния живот и своето развитие, да се споделят и демонстрират предизвикателствата и постиженията в реална среда;

- иновациите в училищата да се обменят в действие и на място – в учебни часове, в извънкласни занимания, в междучасия, в местата извън училище, където се провеждат иновативни уроци, по време на заседания на педагогически съвети, на обществени съвети, пред родителски общности и на други места;

- партньорите да са равностойни при обсъждането и прилагането на иновациите при обмена в училищата;

- да се покаже работата на професионалните екипи от различни педагогически специалисти;

- да се демонстрират стъпките на напредъка при приложенията на иновациите от партньорите;

- да се реализират съвместно разработени иновативни уроци, части от тях или други занимания от преподаватели от двете училища;

- учениците от двете партниращи училища да се включват активно в иновативните процеси със свои връстници.

Партниращите училища организират публични изяви с участието на родители и образователната общност за мултиплициране на иновациите и опита. Партниращите училища осигуряват съвместен продукт от мобилността за популяризиране на иновациите – презентации, видеофилми, книжни издания, електронни уроци и др.

По програмата се осигурява финансиране за посещение в училище до общо 8 участници, в т.ч. учители и ученици, които се определят от училищното ръководство.

Разрешава се увеличение на броя на участниците (учители и ученици) при собствено финансиране.

Единствено и само при иновацията - нов или усъвършенстван начин на управление на училището, се финансират мобилности само за педагогически специалисти (до 8 педагогически специалисти) без ученици.

При реализиране на мобилността всяко от участващите училища реално представя своята иновация в действие като представя и съвместно с партниращото училище разработени уроци и дейности.

Дните, определени за мобилност по програмата, не са част от дните, определени от чл. 15а, ал. 1 на Наредба № 10/01.09.2016 г.

Модул 2. Форуми за образователни иновации.

Дейност 1: Регионални форуми

Регионалните форуми са конференция, дискусия, работни семинари и др. с продължителност до два дни и не по-малко от 50 участници, като се финансира на проектен принцип. Участници във форума могат да бъдат: педагогически специалисти, ученици, представители на висши училища и научни институти и др.

Форумите за представяне и мултиплициране на образователни иновации се организират и провеждат от училище домакин на мобилност със съдействието на гостуващото училище, след съгласуване с РУО.

При кандидатстването за участие училищата заявяват своето желание и готовност за организиране на регионални форуми, а определянето на училищата, които ще бъдат финансирани по програмата за провеждането им се извършва съобразно следното:

- потенциал и опит в участие и организиране на подобни форуми, свързани с иновациите в образованието през последните 4 години;
- становище на РУО;
- регионално разпределение с цел по-широк обхват, включващо представителство на училища от всеки от регионите: *Северозападен* (Видин, Враца, Ловеч, Монтана и Плевен), *Северен централен* (В. Търново, Габрово, Разград, Русе и Силистра), *Североизточен* (Варна, Добрич, Търговище и Шумен), *Югоизточен* (Бургас, Сливен, Ст. Загора и Ямбол), *Южен централен* (Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян, Хасково), *Югозападен* (Благоевград, Кюстендил, Перник, София-област и София-град).

Темите на регионалните форуми се определят съвместно с партниращите училища и с регионалното управление по образованието като могат да бъдат свързани с: дигитализацията в образованието, позитивното образование, креативност и култура за иновации, интегративният подход в обучението, STEM образование, интеркултурното образование и др.

Съответното регионално управление по образованието съдейства за изготвяне на програмата, организацията и координацията на участниците и дейностите за провеждането на форума.

Регионалните форуми се провеждат в периода на посещенията на училищата-партньори.

При обективна необходимост регионалните форуми могат да се провеждат в онлайн среда.

Дейност 2: Национални форуми

Националните форуми са свързани с популяризиране на образователните иновации; мотивиране на училищата за инициране и провеждане на иновации; създаване на култура за нововъведения в образователния процес, обмяна на опита и добрите практики; между

училищата в страната, осъществяване на ефективна връзка между училищата и научната област за реализиране на креативни решения в училищния живот.

Националните форуми се организират от Министерството на образованието и науката и се провеждат на място и/или в онлайн среда в зависимост от конкретните условия и възможности

Участниците - педагогически специалисти, експерти, ученици, представители на висши училища и научни институти и др., ще представляват по време на провеждане на националните форуми както собствените си професионални постижения и опит, така и на институциите, които представляват.

Дните, определени за участие в регионалните и националните форуми по програмата, не са част от дните, определени от чл. 15а, ал. 1 на Наредба № 10/01.09.2016 г.

Модул 3: „Създаване на условия за обмяна на иновации в образованието“

Дейност 1. Администриране и актуализиране на уеб-базирана платформа за информация, регистрация, координация, мониторинг и отчитане на дейностите по изпълнение на програмата.

Включва се създаване на комуникация между иновативните училища и училищата, които не са вписани в Списъка на иновативните училища, за споделяне на добри практики и обслужване на дейностите по програмата - избор на партньори между училищата; подаване на документите за кандидатстване; оценяване на формулярите; посочват се срокове за кандидатстване и сключване на договори; регистрират се договорите за сътрудничество между директорите, резултатите от извършения мониторинг, документите за отчет на извършените разходи.

Уеб-базираната платформа създава и условия за информираност и контакт между училища, които имат креативни училищни практики и иновации.

Информацията за иновативните училища се допълва и актуализира с поэтапна възможност за разширяване на мрежата от иновативни училища, за създаване на база с реализирани успешни проекти, за мултиплициране на образователните иновации, за повишаване авторитета на училището и отварянето му за сътрудничество със заинтересовани страни, за създаване на ефективна комуникация между училищата, за популяризиране и на добрите практики, за създаване на богата база с реализирани успешни проекти, за подпомагане въвеждането на електронните образователни продукти и с още една нова възможност за представяне на творчески продукти, разработени от ученици.

Дейност 2: Информирание и публичност.

Осъществява се на регионално равнище от училищата по време на партнирането между тях и провеждането на регионалните форуми, както и от МОН за популяризиране на националните форуми.

Дейност 3: Мониторинг от МОН и РУО

Мониторинг на дейностите по мобилност и партниране между училищата, координация и мониторинг на регионалните и националните форуми от МОН и РУО.

Дейност 4: Анализ на резултатите по програмата.

7. Процедури

7.1. Кандидатстване

След утвърждаване на програмата в електронната платформа се публикуват:

- информация за сроковете и правилата на кандидатстване;
- акаунтите на определените експерти в комисиите на МОН и РУО;
- база данни за училищата в страната;
- информация за училищата, желаещи участие, прилаганите от тях видове иновации и резултатни съвременни методи и форми на обучение и управление;
- формуляр за кандидатстване;
- иновативните училища-домакини/организатори заявяват желание за организиране и провеждане на регионален форум и вписват предложение за тема по Модул 2, Дейност 1;
- избор на партньор между училищата, изготвяне и публикуване в уеб базираната платформа на договори за сътрудничество по образец.

Комисията в МОН определя местата за провеждане на регионалните и националните форуми.

РУО публикува на информационната си страница одобрените училища домакини/организатори, темите и сроковете, за провеждането на регионалните и националните форуми.

РУО съгласува документите в уеб-базирана платформа на училищата от своята област, които кандидатстват по програмата.

Комисията в МОН, след проверка на документите в уеб-базирана платформа, представя доклад на министъра на образованието и науката с предложение за утвърждаване на списък на избраните училища за участие в програмата.

Списъкът на училищата, определени за участие в програмата, се публикува в уеб-базирана платформа и на официалната страница на Министерството на образованието и науката след утвърждаването му от министъра на образованието и науката.

7.2. Отчет

След приключване на програмата бенефициентите представят отчет за окончателното изпълнение на дейностите на програмата.

Формулярът за отчет съдържа и самооценка за изпълнение на дейностите по Програмата, който се попълва в същия срок.

В случаите, когато е установено неизпълнение на дейностите по програмата, Комисията в МОН изготвя доклад и предлага да бъдат възстановени предоставените средства.

8. Принципи на финансиране

8.1. Финансирането за мобилност се извършва на пакетен принцип, включващ допустими и задължителни разходи:

8.2. Финансовият пакет за одобрено участие на иновативно училище е до 3710 лв., който включва: 3610 лв. за мобилност и 100 лв. за публичност, и за продукти, представлящи обмяна на иновации (до 300 училища, с по общо 8 ученици и учители, участници в мобилност за срок до 4 дни).

8.3. Финансов пакет за училище, одобрено за участие в програмата, което не е в Списъка на иновативните училища – до 2600 лв. (до 300 училища с по общо 8 ученици и учители, участници в мобилност).

8.4. Финансовите средства за мобилност на частните училища, включени в Програмата, се предоставят на партниращото държавно или общинско училище и се разходват съгласно правилата за изпълнение на програмата. Командирането на учителите от частните училища се извършва в съответствие с чл. 5 от Наредбата за командировките в страната.

8.5 Финансовите средства на българските средни училища в Прага и Братислава за участие в мобилност и форум за образователни иновации са в размер на по 3600 лв. на всяко от посочените училища, и се осъществява на проектен принцип. Училището, домакин на мобилността на посочените училища, се определя от Комисията в МОН, съобразно техните интереси и потребности.

8.6. Финансиране на дейността по организиране и провеждане на регионалните форуми се извършва на проектен принцип до 30 000 лв.

8.7. Финансиране на дейността по организиране и провеждане на националните форуми: При присъствена форма - до 20 000 лв.

При провеждане в онлайн среда - в размер до 4000 лв.

8.8. Финансирането на дейност по Модул 3 „Създаване на условия за иновации в образованието“;

Администриране и допълване на уеб-базирана платформа за дейностите по програмата – до 25 000 лв.

8.9. Финансирането на мониторинг от МОН и РУО по изпълнение на програмата и дейностите по координация и съдействие за организиране и провеждане на форумите за образователни иновации – до 5000 лв.

8.10 Финансиране на дейност по публичност и информиране относно програмата от МОН – до 9000 лв.

8.11 Финансиране на дейност „Научноизследователски анализ на иновации в българското образование“ - 10 800 лв.

При непълно усвояване на средства по определен модул в рамките на програмата се допуска прехвърляне на средства между модулите и дейностите, включително и промяна на индикативния бюджет на проектите съгласно правила и ред, определени от министъра на образованието и науката.

При неусвояване на предоставените средства до 31.12.2021 г., същите преминават като преходен остатък в следващата година, разходват се за същите цели в срок до 31.08.2022 г.

9. Допустимо финансиране и др.

9.1. Допустимите разходи от финансовите пакети за иновативните училища и училища, участващи в Програмата, които не са включени в Списъка са: командировъчни разходи за педагогическия персонал; транспортни разходи; разходи за ношувки и разходи за храна на участващите ученици и педагогически персонал, консумативи и материали за целите на обмена, създаване на иновативни продукти, както и външни услуги пряко свързани с изпълнение на дейностите в програмата. Посещения на места и обекти с образователно, културно, историческо и екологично значение и провеждане на уроци в тях.

9.2. Допустимите разходи за мониторинг от МОН и РУО са за разходи по Наредбата за командировките в страната.

9.3. В Правилата за финансиране по програмата се определят основните принципи на финансиране и отчитане.

10. Етапи на финансиране:

10.1. Авансово финансиране до 100% на училищата, утвърдени за участие в програмата, се осъществява след приемане на Постановление от Министерски съвет.

10. 2. За прехвърлянето на предоставени средства за разходване от един модул/дейност към друг модул/дейност по програмата се уведомява Комисията в МОН в 10-дневен срок преди извършването на дейността.

10. 3. Средствата по програмата се предоставят на бенефициентите в срок до 30.11.2021 г. въз основа на одобрените участници и проектни предложения.

11. МОНИТОРИНГ

При реализацията на дейностите за целите на програмата се осъществява мониторинг от РУО и от МОН по изпълнението на дейностите, извършвани от бенефициентите:

11.1. Началникът на РУО възлага със заповед на експерти от РУО осъществяване на координация и мониторинг на дейностите по програмата в съответната област.

Мониторингът от РУО се осъществява чрез:

- Мониторинг на място при реализиране на дейностите по програмата.
- Мониторинг по документи.
- Мониторинг чрез извършване на анкети, срещи, разговори с ученици, учители, ръководства на училищата, родители, вкл. и онлайн.

За резултатите от извършения мониторинг на място се съставя карта за осъществен мониторинг и/или протокол.

11.2. За осъществяване дейностите по мониторинг от МОН:

Министърът на образованието и науката определя със заповед Комисия за управление на дейностите по програмата, която извършва и мониторинг.

Комисията в МОН изготвя окончателен отчет за резултатите от изпълнението в определените срокове, посочени в заповед на министъра на образованието и науката.

8. ДЕМАРКАЦИЯ

Средствата по националната програма не могат да се използват за дейности, финансирани от фондовете на Европейския съюз и друго национално финансиране.